

Pörfunum mætt?

Könnun á reynslu foreldra leikskólabarna með röskun á einhverfurófi af greiningarferli, kennslu, stuðningi og samstarfi

Eva Sif Jóhannsdóttir, sérkennslustjóri í leikskólanum Furugrund
Anna-Lind Pétursdóttir, dósent við HÍ og yfirsálfræðingur hjá Kópavogsbæ

HÁSKÓLI ÍSLANDS

UPPELDIS- OG MENNTUNARFRÆÐIDEILD

Stuðningur við börn með einhverfu

- Lög og reglugerðir ásamt stefnumótun sveitarfélaganna
- Mikilvægi snemmtækrar íhlutunar
- Tvær heildstæðar kennsluaðferðir eru algengastar hér á landi
  - Skipulögð kennsla sem byggir á TEACCH
  - Heildstæð atferlisþjálfun sem byggir á rannsóknum hagnýtrar atferlisgreiningar
    - Hefur sýnt betri árangur en aðrar nálganir, þ. á m. úrval aðferða (t.d. Eikeseth o.fl. 2002; 2007; Howard o.fl., 2005)
- Fáar rannsóknir á reynslu foreldra leikskólabarna með einhverfu

Reynsla foreldra barna með einhverfu

- Erlendar rannsóknir hafa sýnt fram á:
  - Foreldrar vilja vera virkir þátttakendur
    - Að á þá sé hlustað og unnið í samstarfi við þá
    - Vilja meiri upplýsingar
  - Kennsla og þjálfun í félagsfærni og boðskiptafærni mikilvægust að mati foreldra
  - Gæði samskipta
  - Þekking starfsfólks
  - Álag er meira á foreldrum barna með einhverfu en aðrar raskanir

Aðferð

- Rafræn spurningakönnun
  - 52 spurningar
- 62% heildar svarhlutfall (72/114)
- **EN**
- Svarhlutfall foreldra með íslensku að móðurmáli var **83%**

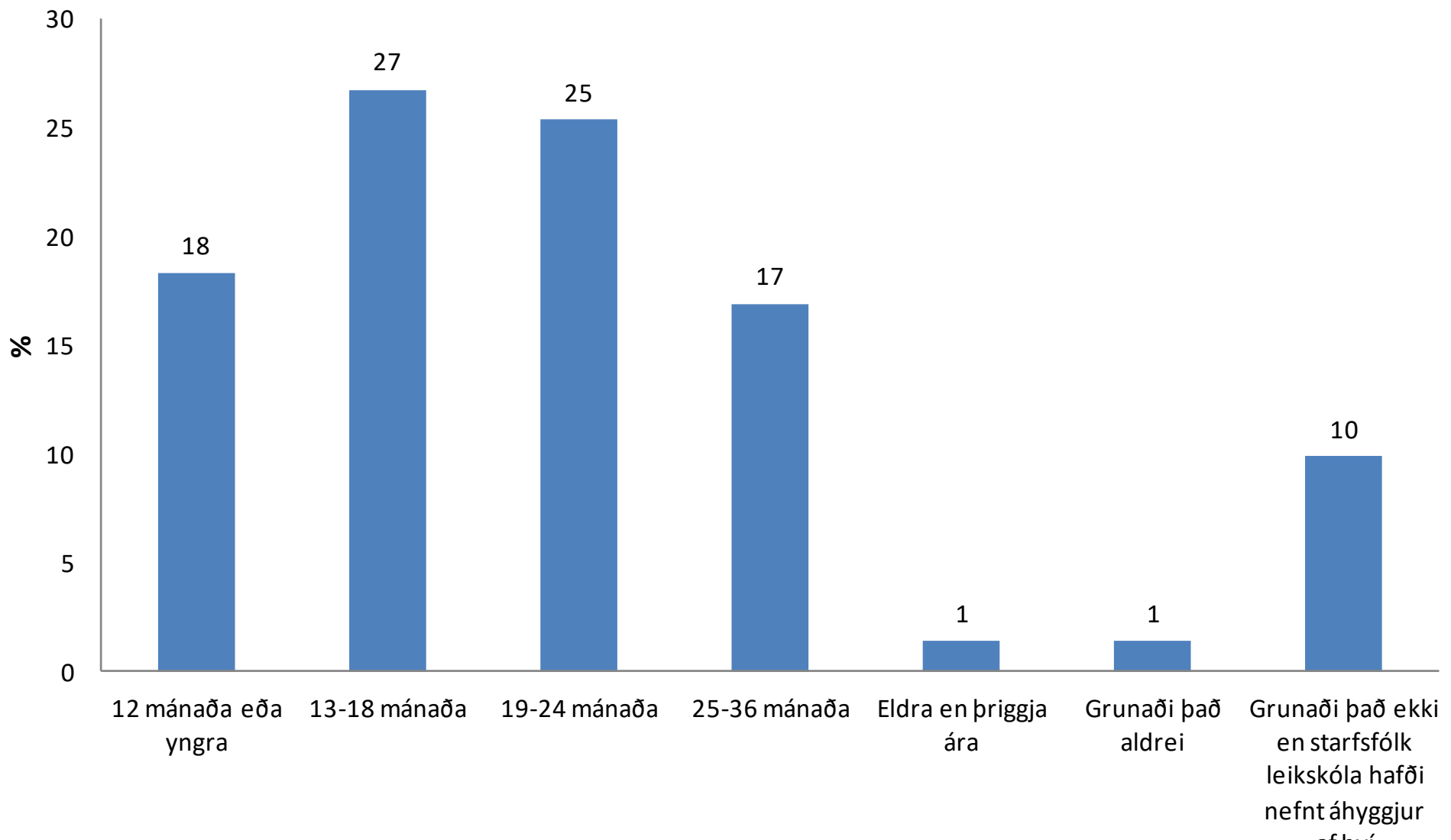
Rannsóknarspurningar

- Hver er reynsla foreldra barna með röskun á einhverfurófi af greiningarferlinu, samstarfi, stuðningi og sérfræðipjónustu?
- Hvað hefur foreldrum barna með röskun á einhverfurófi þótt gagnlegast í kennslu og stuðningi við barn þeirra?

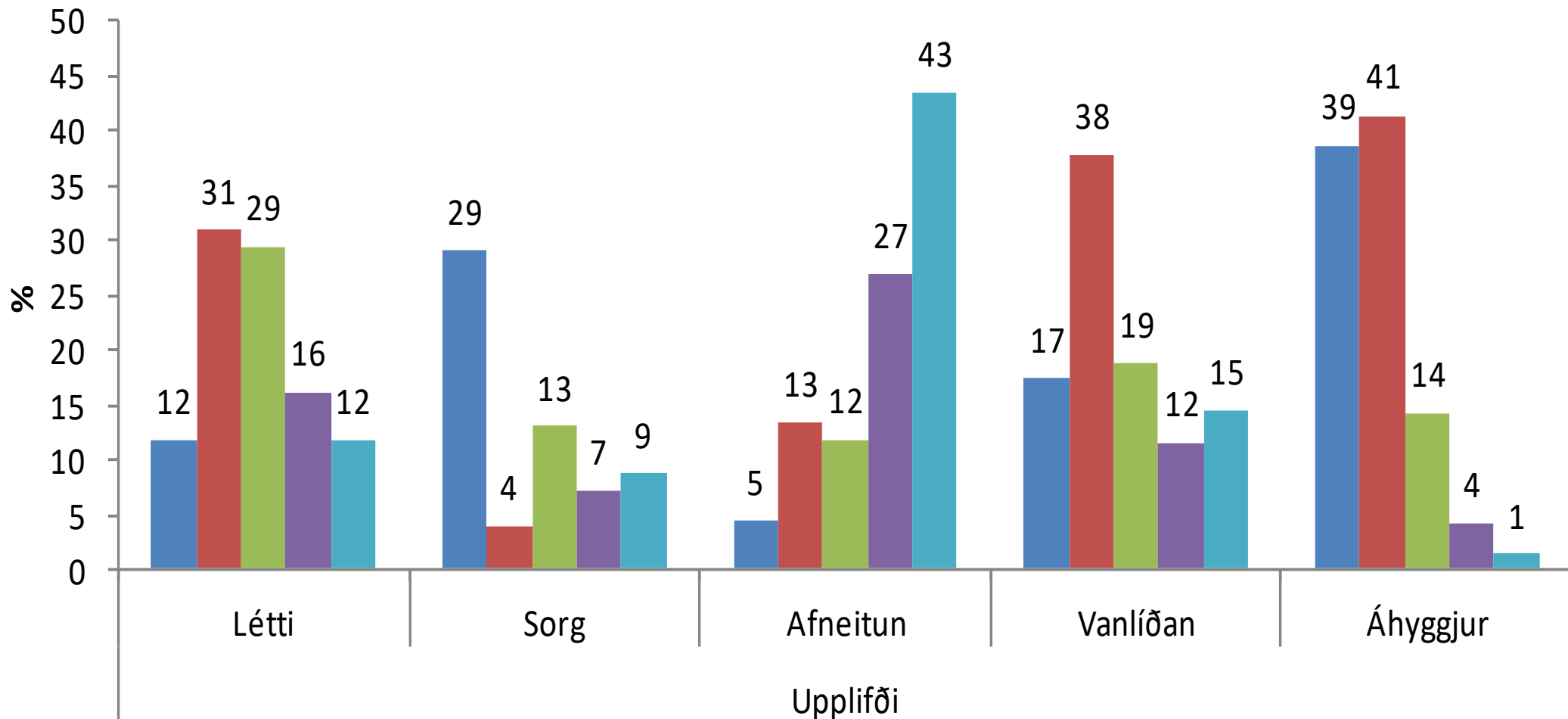
Aldur barns þegar foreldri grunaði fyrst að barnið gæti verið með röskun á einhverfurófi

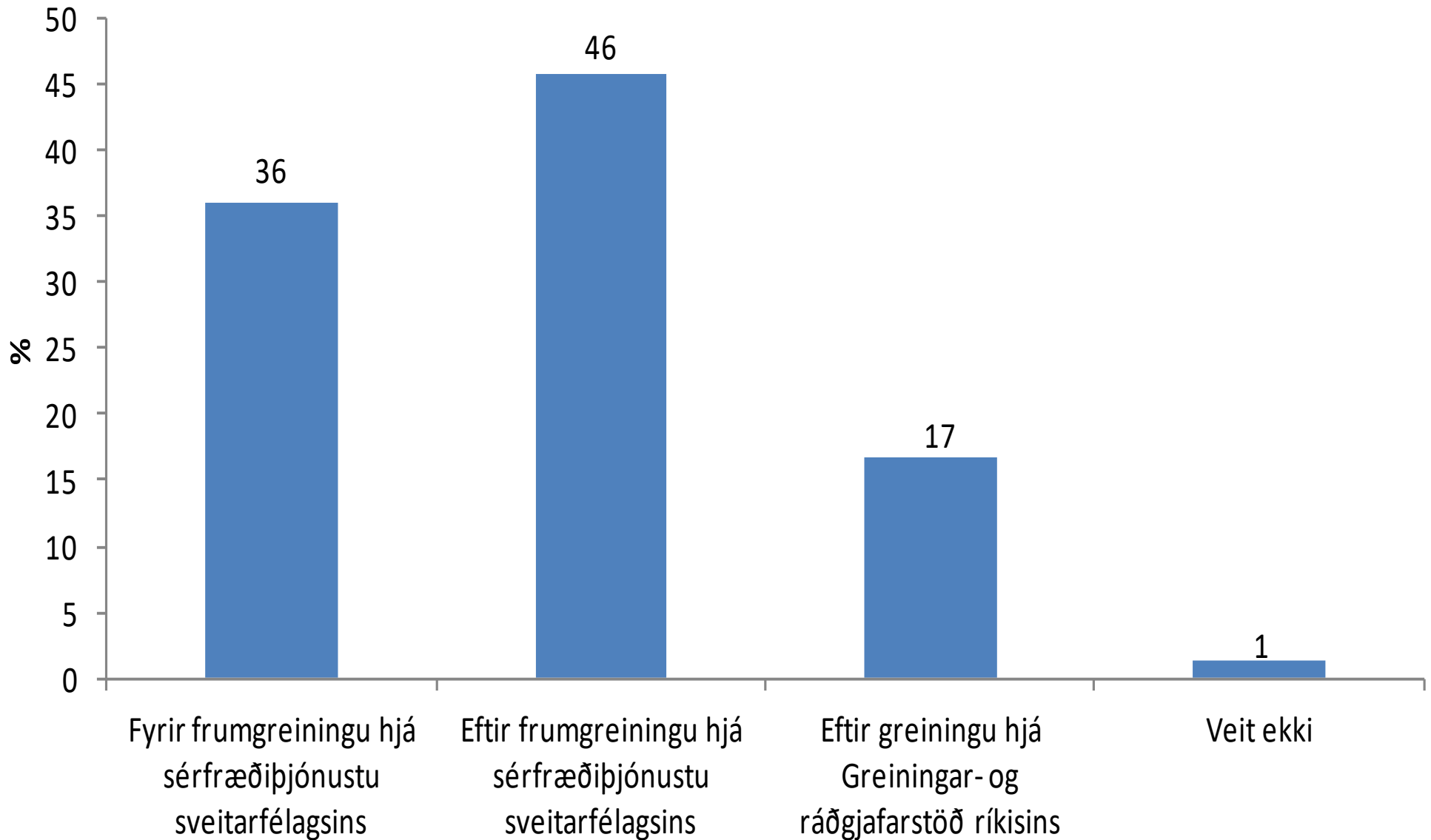
Tilfinningar sem foreldrar upplifðu þegar frumgreining lá fyrir

Mjög mikið Frekar mikið Hvorki mikið né lítið Frekar lítið Mjög lítið

Hvenær hófst snemmtæk íhlutun?

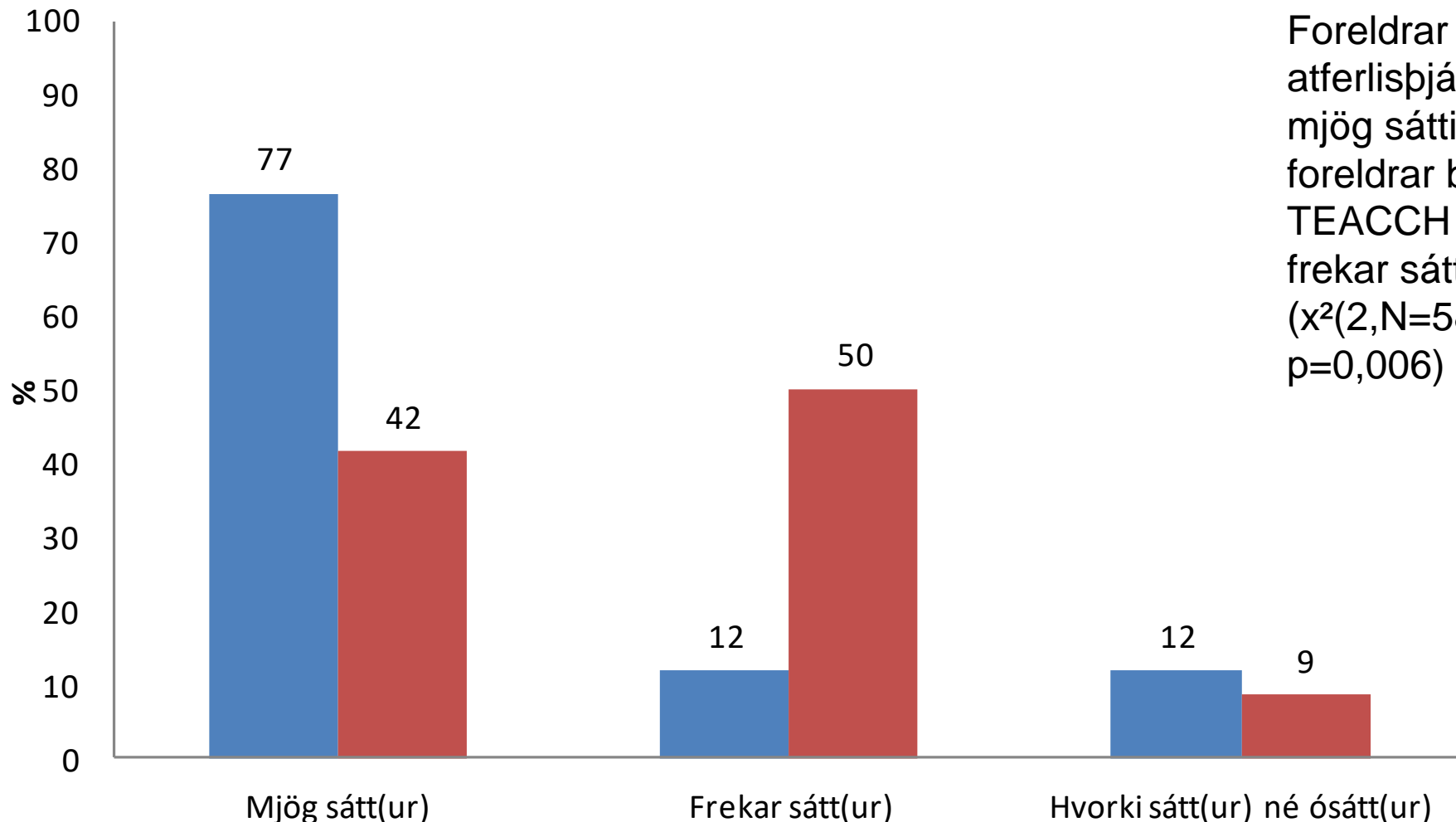

Hversu sátt(ur) ertu við þá kennslu eða stuðning sem barnið þitt fær?

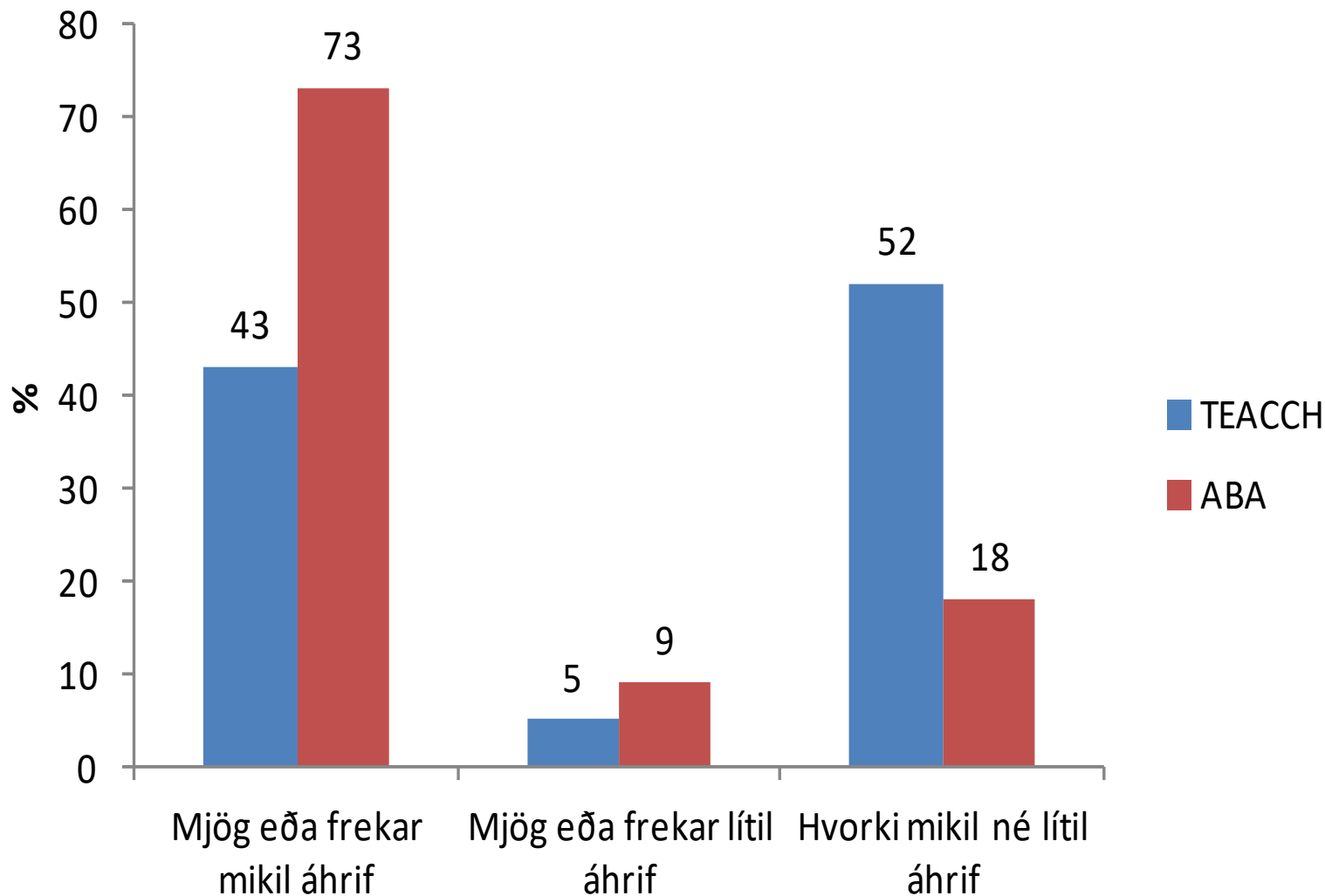
ABA TEACCH

Foreldrar barna í atferlisþjálfun oftar mjög sáttir en foreldrar barna í TEACCH oftar frekar sáttir ($\chi^2(2, N=58)=10,4$, $p=0,006$)

Hversu mikil eða lítil áhrif fannst þér þú hafa á val um kennsluaðferðir?

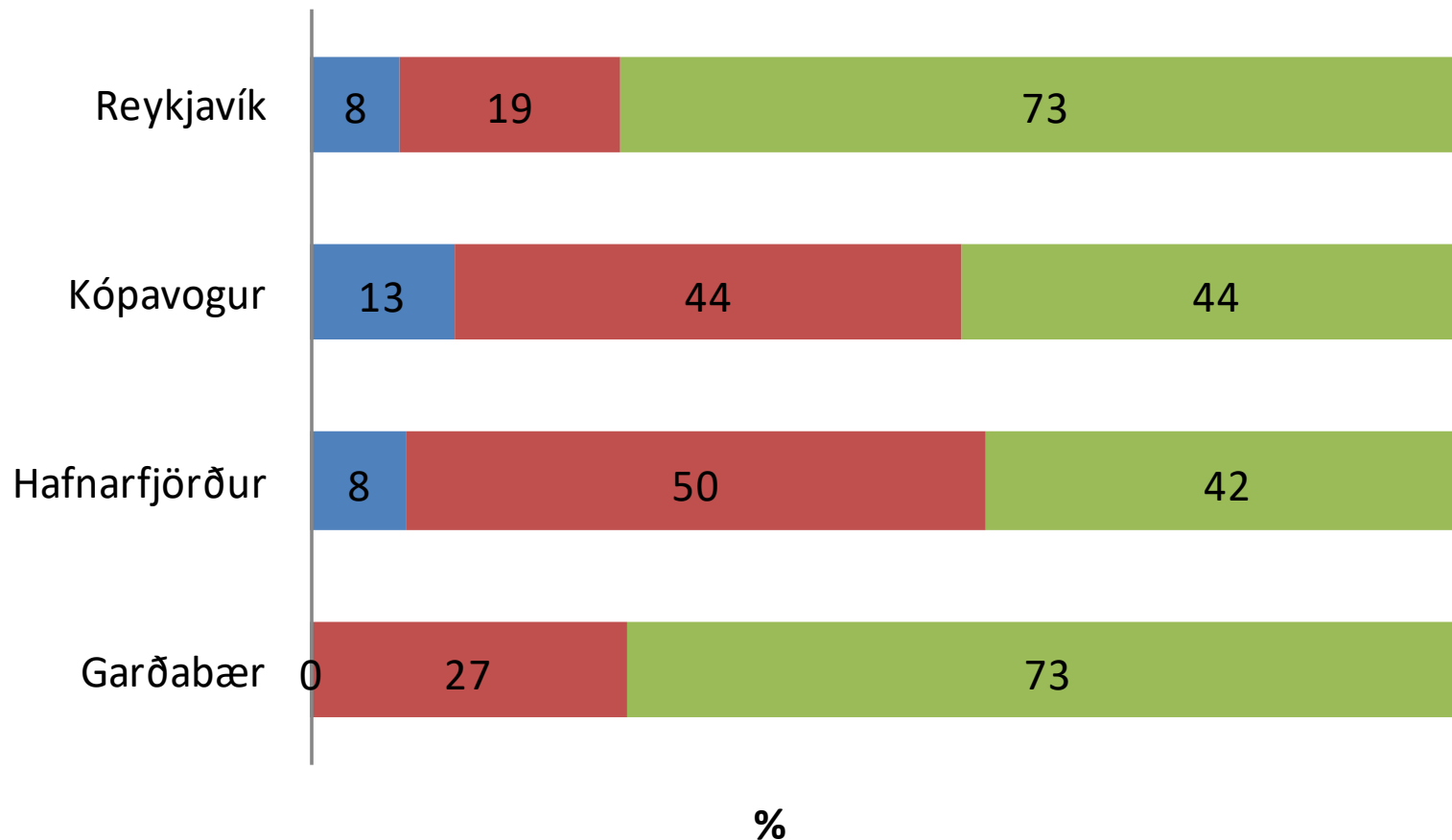

Marktæk tengsl eru á milli kennsluaðferða og hversu mikil áhrif foreldrar telja sig hafa haft á val á aðferðum, $\chi^2(2, N=55)=7,3$, $p=0,026$.

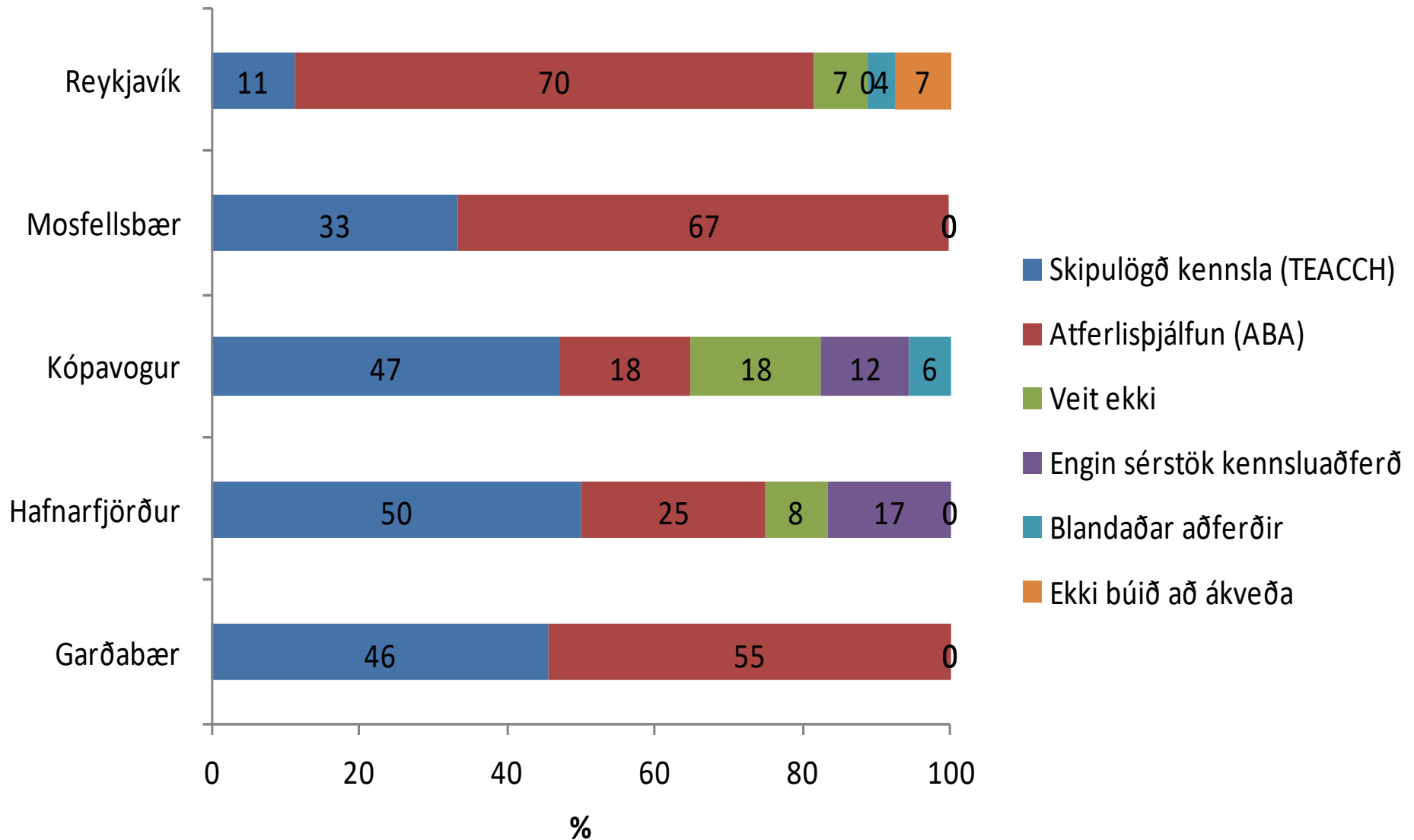
Áhrif foreldra á val á kennsluaðferðum eftir sveitarfélögum

■ Frekar eða mjög lítil áhrif ■ Hvorki mikil né lítil áhrif ■ Frekar eða mjög mikil áhrif

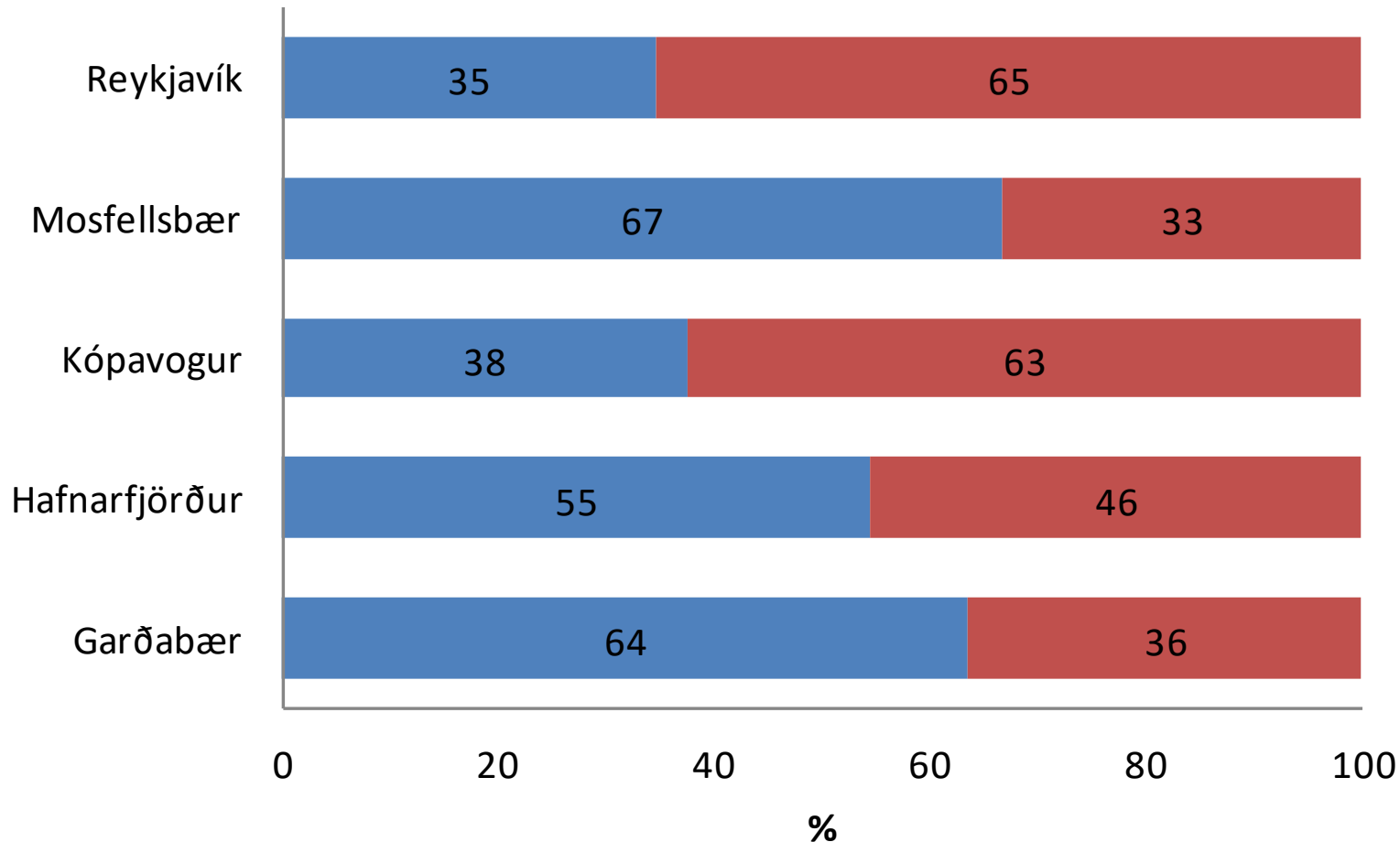
Hlutfall kennsluaðferða eftir sveitarfélögum

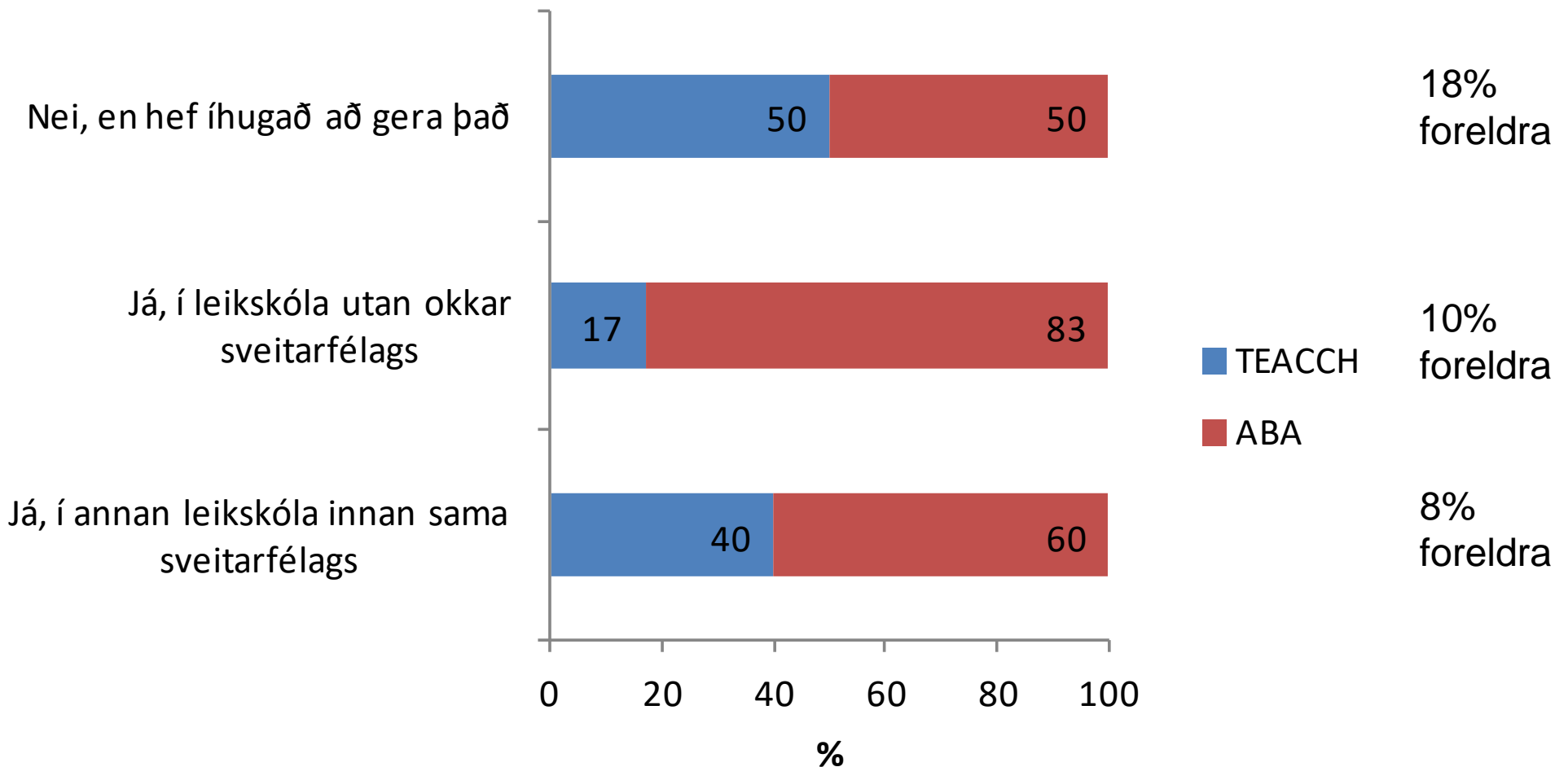
Hefðir þú kosið að fá meiri/minni upplýsingar eða taldir þú þig fá nægar upplýsingar um þær kennsluaðferðir sem eru í boði?

■ Hefði viljað fá meiri upplýsingar ■ Fékk nægar upplýsingar

Hefur þú þurft að flytja barnið milli leikskóla eða sveitarfélaga til að fá þá þjónustu sem þú telur henta barninu þínu best?

Hvaða þætti telja foreldrar inngripið hafa haft áhrif á lífi barnanna

	Mikil áhrif %	Nokkur áhrif %	Samtals %
Lífsgæði	53	40	93
Sjálfstæði í daglegum athöfnum	35	53	88
Máltjáningu og samskipti	51	33	85
Félagsfærni	33	47	81
Fínhreyfingar	29	44	74
Áráttukennda hegðun	15	44	58
Grófhreyfingar	25	41	66
Krefjandi hegðun	32	32	65
Einbeitingu	28	31	59

Í 74% tilfella töldu foreldrar barna í atferlisþjálfun inngripið hafa haft mikil/nokkur áhrif á einbeitingu en aðeins 38% foreldra barna í TEACCH, $\chi^2(2, N=52)=8,0$ $p=0,018$.

Hversu mikilvæg eða léttvæg telur þú að neðangreind atriði séu fyrir barnið þitt?

	Mjög %	Frekar %	Samtals %
Félagsfærniþjálfun	94	6	100
Einstaklingsþjálfun eða einstaklingskennslustundir	90	8	99
Aðgengi að vel menntuðu fagfólki í leikskólanum	86	13	99
Aðgengi að einhverfuráðgjafa eða sérfræðing í atferlisgreiningu/þjálfun	76	21	97
Þátttaka í almennum leikskóla (skóli án aðgreiningar)	69	18	88
Aðgengi að nýjustu tækni í kennslu barnsins míns	68	25	93
Aðstoð við að draga úr krefjandi hegðun	65	26	92

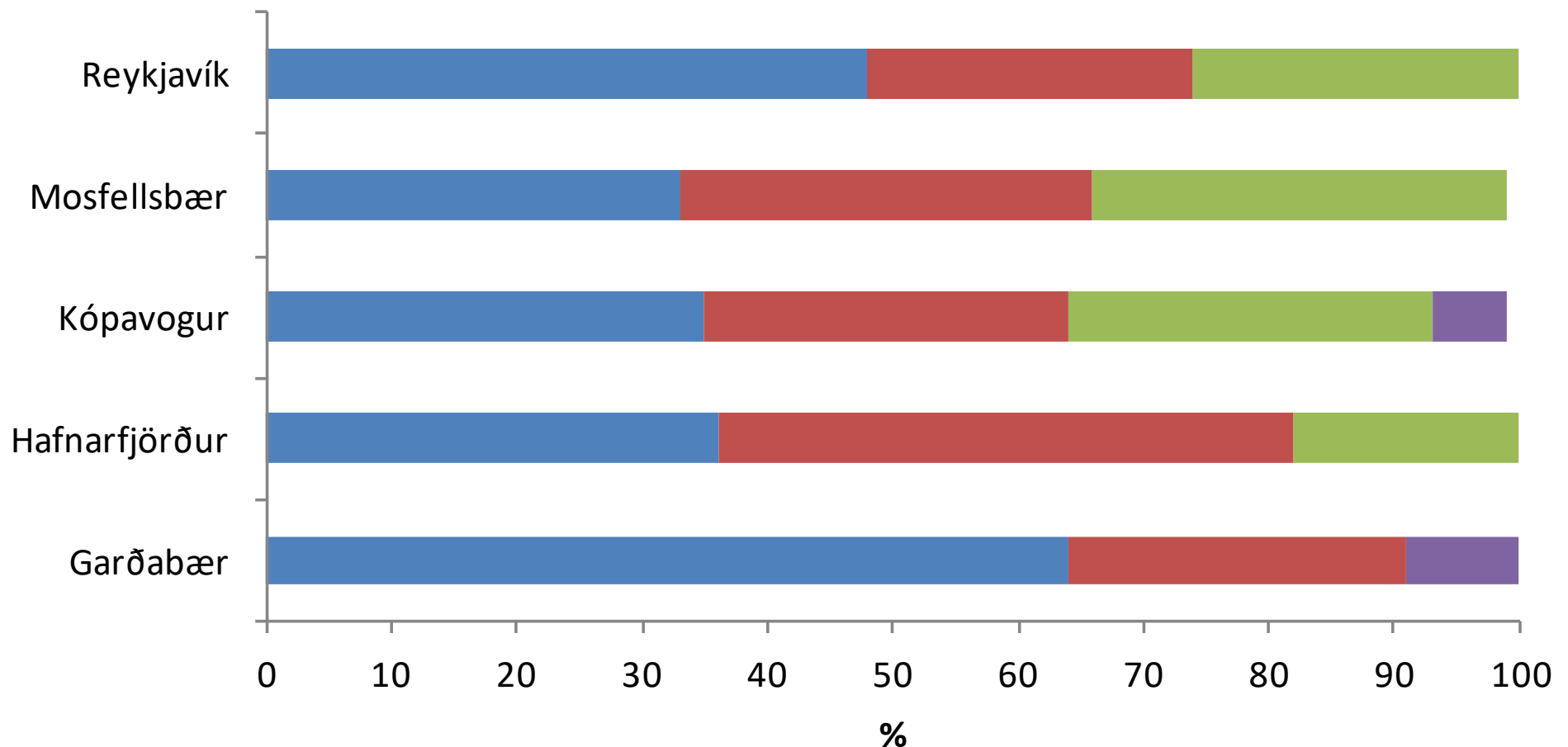

Endurnýjun einstaklingsnámskráa eftir sveitarfélögum

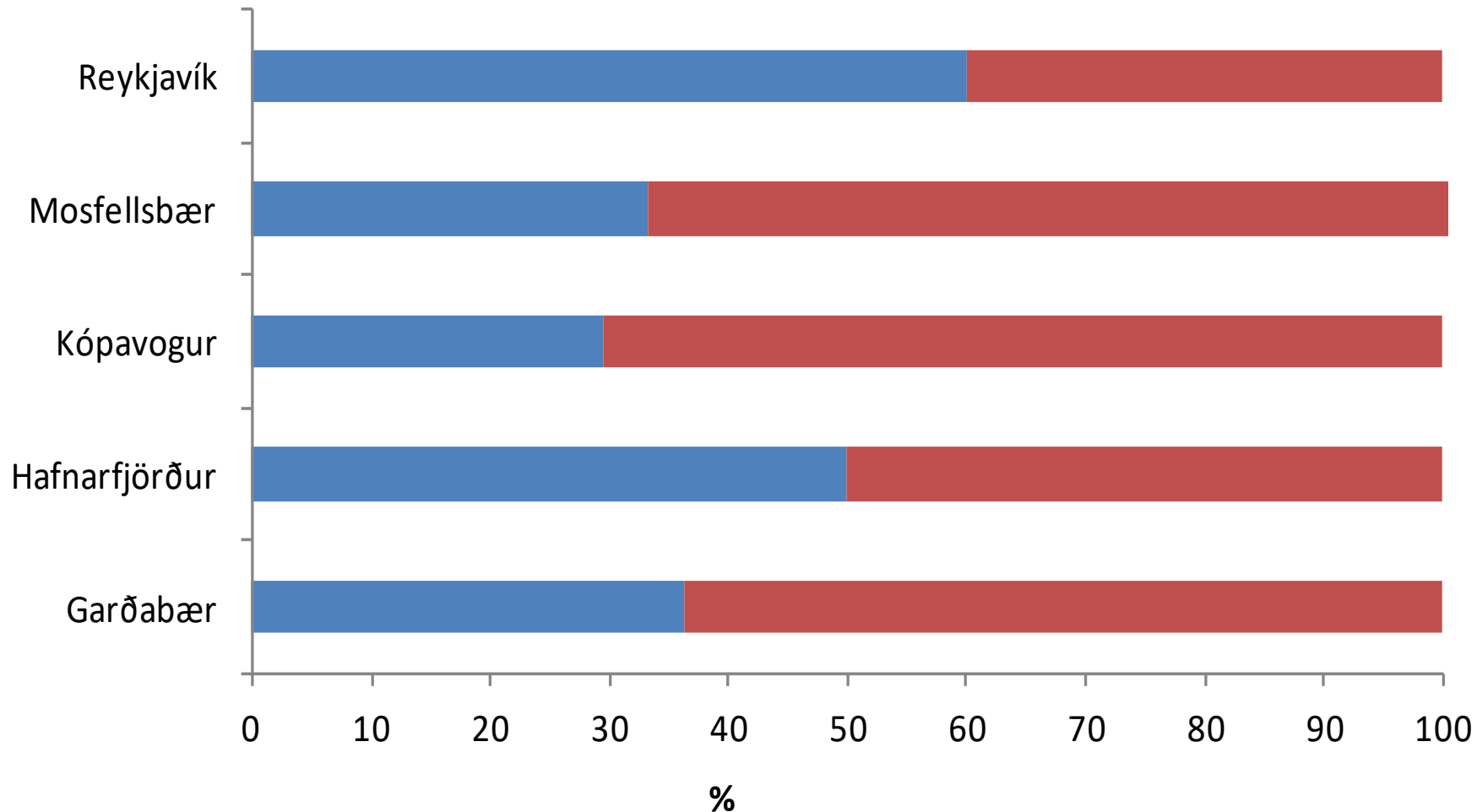
- Fjórum sinnum á ári eða oftár
- Þrisvar sinnum á ári eða sjaldnar
- Veit það ekki
- Er ekki með námskrá

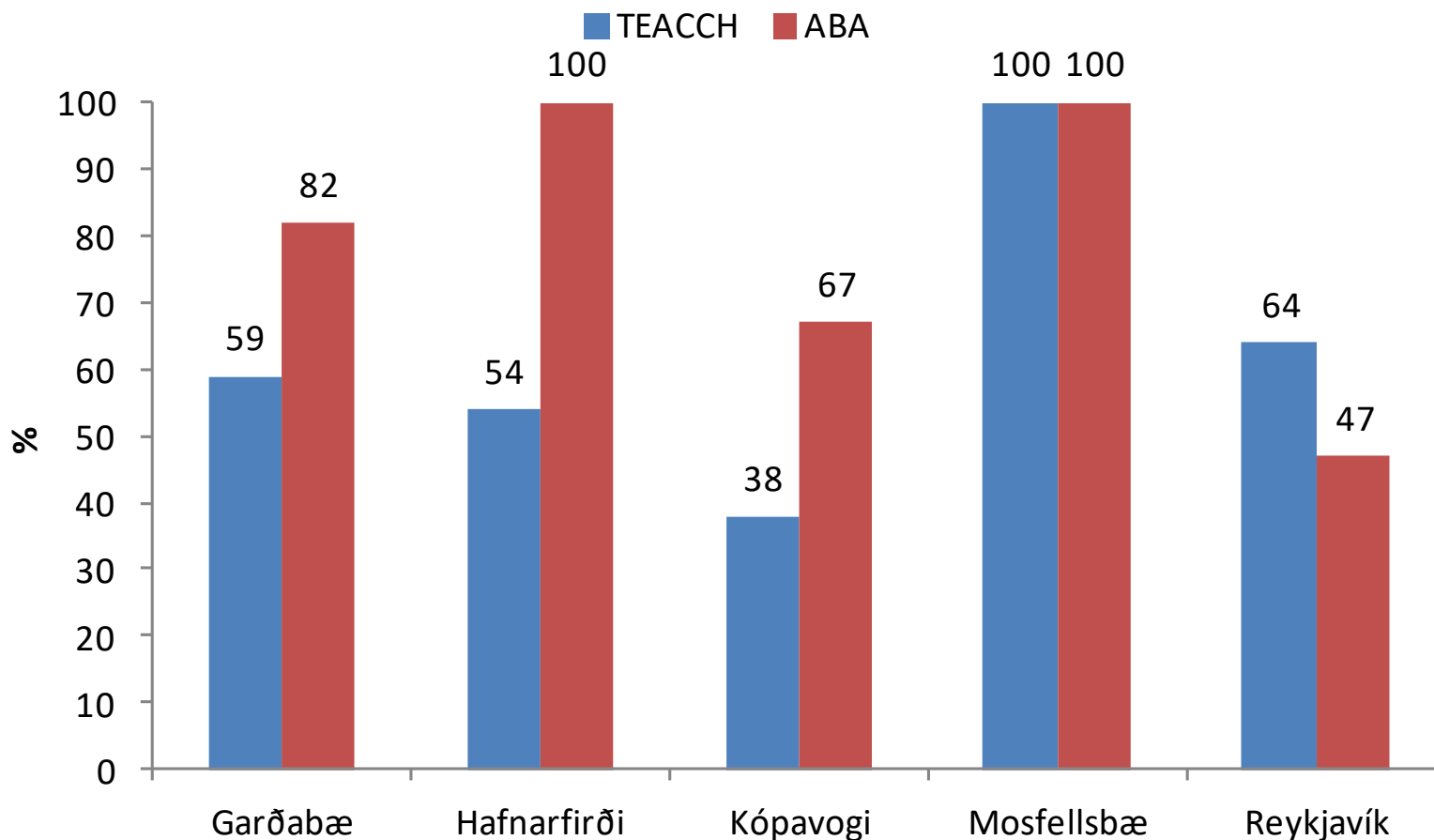
Mat foreldra á hvort bæta þurfi þekkingu starfsfólks eftir sveitarfélögum

Já Nei

Hlutfall foreldra sem hefur sótt námskeið í þeirri kennsluaðferð sem barn þeirra fær

32% foreldra hafa ekki sótt neitt námskeið á vegum GRR.

–66% foreldra barna sem er í TEACCH hefur ekki sótt námskeið um *TEACCH*

–53% foreldra barna í atferlisþjálfun hefur ekki sótt námskeið um *Atferlisíhlutun*.

Umræður

- Almenn ánægja meðal foreldra hvað snerti snemmtæka íhlutun, einstaklingsnámskrár, teymisvinnu, starfsfólk og samstarf
  - Foreldrar oftar „mjög sáttir“ ef barn fékk atferlisþjálfun
  - Foreldrar barna í atferlisþjálfun sáu meiri jákvæð áhrif á einbeitingu
- Bæta mætti aðgengi foreldra að upplýsingum
- Flutningar milli skóla
- Námskeið á vegum Greiningar- og ráðgjafarstöðvar
- Gefa þyrfti út leiðbeiningar um viðurkennt verklag við kennslu barna með einhverfu á vegum Mrn

Takk fyrir!

HÁSKÓLI ÍSLANDS

UPPELDIS- OG MENNTUNARFRÆÐIDEILD